

VALON rakentaja

dystopioiden ja semiotiikan lumoissa

Teksti **JOHAN-EERIK KUKKO**

Henkilokuva **MARJA YLIOINAS** Teoskuvat **JAN KENNETH WECKMAN**

Tänä syksynä taiteiden tiedekunnassa vierailevana taiteilijana työskentelevä

JAN KENNETH WECKMAN innostuu tulevaisuuden

skenaarioista, scifistä ja semiotiikasta.

Kuvataiteilija ja taidemaalari Jan Kenneth Weckman kertoo olevansa iloinen päästyään vieraaksi Rovaniemelle ja erityisesti Lapin yliopistoon Jenny ja Antti Wihurin rahaston tuella.

– Täällä oleminen tuntuu hyvältä. Tämä on sen tyylinen paikka, että olisin halunnut opiskella täällä. Kerrassaan hieno ilmapiiri.

Weckman on pystyttänyt varsin nopealla aikataululla näyttelyn Lapin taiteilijaseuran Galleria Napaan. Marraskuun alussa avatussa näyttelyssä on esillä Weckmanin töitä viimeisen kahden vuoden varrelta.

– Nähtävillä on sekä digitaalista grafiikkaa että uusia maalauksia. Kyseessä on pieni katsaus itselleni ajankohtaisesta työstä, hän toteaa.

Kysyttäessä Weckmanin inspiraation lähteitä hän innostuu. Taiteen tekemisessä häntä kiehtoo ennen kaikkea itse teko-prosessi, mutta ideoita Weckman saa niin science fictionista kuin erilaisista dystopioista. Weckman kertoo olleensa nuorempana kova Tolkien-fani ja melankoliset kuviot kiinnostivat häntä suuresti.

– Taiteen tekemisessä minua kiehtoo suunnattomasti tekniikka, taiteen media ja muoto itsessään. Teemat muokkautuvat

tekniikan mukaan. Piirtämisessä lähdän useimmiten liikkeelle mustasta ja rakennan valoa ”pimeyttä” poistamalla.

Pehmeitä maalauksia ja kovia faktoja

Jan Kenneth Weckman myöntää, että ajateltavaa hänelle antaa erottelu kovien faktojen ja pehmeän taiteen välillä. Kovilla faktoilla taiteilija viittaa paitsi käsitettä esille tuoneeseen amerikkalaiseen filosofin Charles Sanders Peirceen myös ympäristöön, joka ei välitä mielipiteistä vaan edellyttää voimankäyttöä. Pehmeät maalaukset vastaavasti vertautuvat taiteilijan mukaan ylipäätään taiteen rooliin kulttuurissa.

JAN KENNETH WECKMAN

- Syntynyt 1946
- Kuvataiteilija, taidemaalari ja -graafikko
- Valmistunut Suomen taideakatemiasta vuonna 1973
- Yksityis- ja yhteisnäyttelyjä vuodesta 1969 mm. Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Ranskassa, Italiassa, Japanissa ja Yhdysvalloissa
- Kuvataiteen tohtorin tutkinto Kuvataideakatemiaan vuonna 2005
- Taiteilijaeläke myönnetty vuonna 2007

– *Hard Facts* -sarjan teoksissa kaukaisen, itsellemme vieraan, planeetan tarkkailu muuttuu lopulta kysymykseksi tietoisuudesta ja metaforaksi itsensä tutkimisesta, uudestisyntymisestä ja totuuden näkemisestä. Kuten elokuvassa *2001: Avaruusseikkailu*.

Kirjallisuus ja kuvataide vaikuttavat ihmiseen, mutta Weckman on skeptinen taiteen voimaan muuttaa yhteiskuntaa. Maalaukset ovat enemmänkin virtauksia, hän toteaa. Taideteoksen katsoja saa usein vain teoksen nimen kautta vihjeen mistä työ kertoo, ja juuri nimi ohjaa katsojaa teoksen tulkitsemisessa.

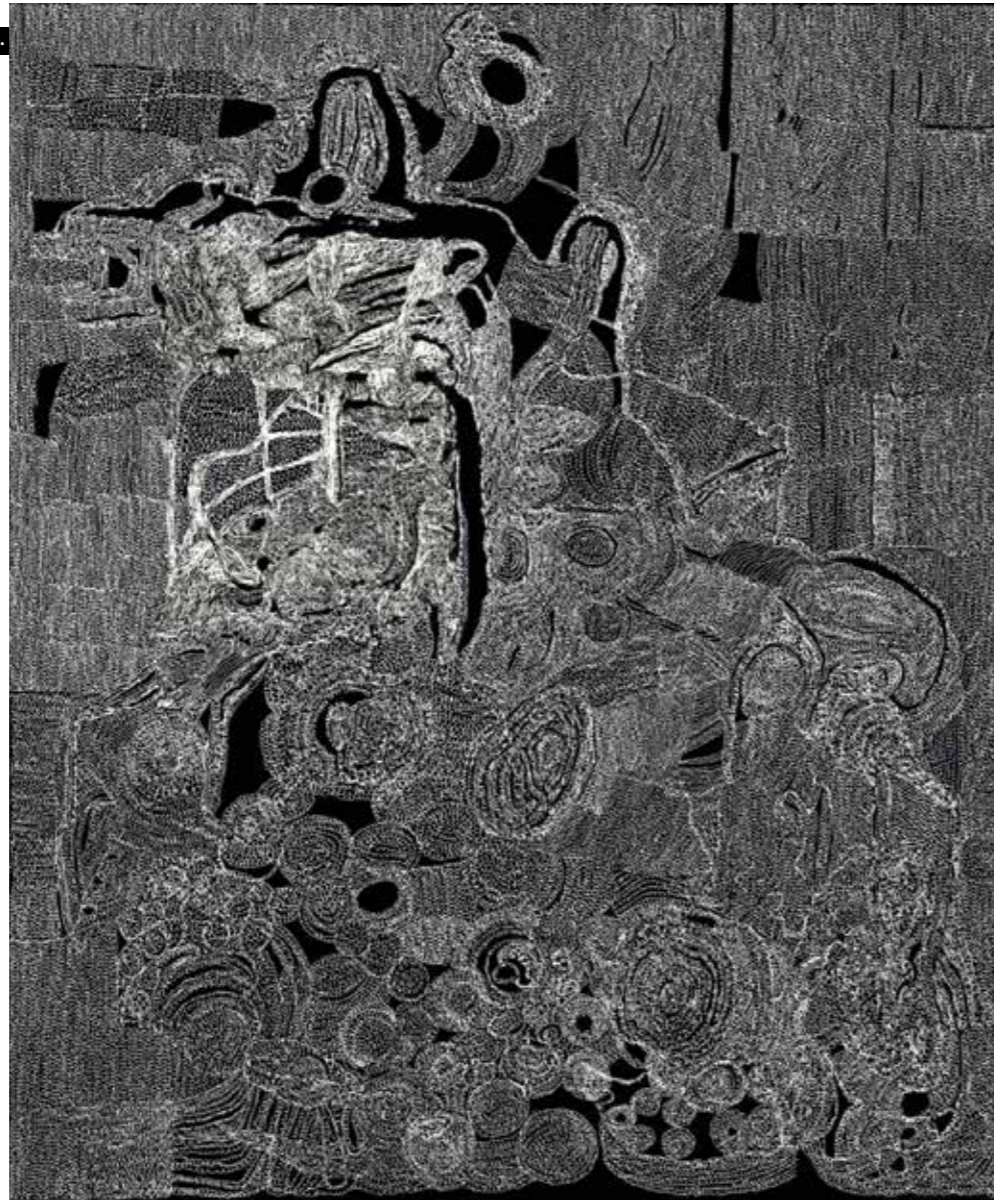
Jokainen teos on uusi kieli

Weckmanin ensimmäisestä näyttelystä tulee tänä vuonna kuluneeksi 44 vuotta. Vuosien saatossa hän on pitänyt tai osallistunut näyttelyihin ulkomailla, muun muassa Ruotsissa, Norjassa, Ranskassa, Italiassa, Japanissa ja Yhdysvalloissa. Kysyttäessä onko jokin näyttely tai teos noussut vuosien varrella ylitse muiden Weckman toteaa, ettei pysty pistämään taidettaan järjestykseen.

– Ei niitä voi verrata. Tavallaan se työ, jota on juuri työstämässä, on kaikista rakkain. Yleensä ajatellaan, että taiteilijan ura etenee lineaarisesti pisteestä A pisteeseen B ja tältä kyseiseltä janalta on mahdollista havaita taiteilijan kehittyminen.

Weckmanin mukaan aika ei ole lineaarista. Hän näkee urallaan kolme–neljä vaihetta, joita hän toistaa kiertämällä kehässään.

Vuonna 2005 Kuvataideakatemiaan tehtyä tohtorintutkimtoa taiteilija muistelee raskaana urakkana. Toisaalta Weckman haluaa jatkaa aiheen parissa. Semioottinen lähestymistapa kiehtoo häntä edelleen. Like Kustannus on julkaissut *Seitsemän maalauksen katsominen / Maalaus maailman osana* -teoksen, jossa Weckman tarkastelee taiteen tekoprosessia semioottisesti.

– Aloitin jatko-opinnot vuonna 1997, ja väitöstyön tekemisessä meni kahdeksan vuotta. Olen kuitenkin miettinyt, että haluaisin palata oppinäytetyöni aiheisiin. Eräitä artikkeleita on syntynyt näyttelytekstien lisäksi.

Weckman myöntää, että hänelle oli uutta Charles Sanders Peircen ja Ferdinand de Saussuren, Altti Kuusamon, Louis Hjelmselvin, Umberto Econ ja Göran Sonessonin tekstien soveltaminen oman taiteen työprosessien tutkimisessa.

– Mielenkiinto heräsi, kun pohdin kuva-

sommitteluteorian uudistamista sekä nykytaiteen laajempaa toimintakenttää. Pohdin taidetta laajennetun kielikäsitteen ja retoriikan valossa, Weckman kertoo.

Kalenterivapaa vuosi

Weckman valmistui Suomen taideakatemiasta vuonna 1973. Vuonna 1979 hän aloitti taideopettajan työn.

– Opetin pari kertaa viikossa. Opin paljon uusia asioita opettaessa ja imin vaikutteita. Toisaalta opetustyö tuki taloudellisesti myös oman taiteen tekemistä.

1. *Another day on the planet*, pigmenttivedos sarjasta Hard Facts, 90 x 75 cm, 2012
2. *Probe 14*, pigmenttivedos sarjasta Hard Facts, 90 x 75 cm, 2012
3. *History of Painting 2*, öljyväri kankaalle, 35 x 25 cm, 2012
4. *Sample 10*, pigmenttivedos sarjasta Prover 10, 49,5 x 37,5 cm, 2013

Ulkoasu ja taitto: Irma Varrio

hard fact sample no 10

Lisäksi Weckman on toiminut Taideteollisessa korkeakoulussa kuvallisen sommittelun professorina vuoteen 2005 asti. Säännöllisen opetustyön päättymisen jälkeen hän jatkaa taiteellista työskentelyään vuonna 2007 myönnetyn taiteilijaeläkkeen turvin.

Kysyttäessä tulevaisuuden suunnittelusta Weckman toteaa pitävänsä ensi vuonna kalenterivapaan vuoden.

– Tietämättömyys on eräänlaista vapautta, taiteilija lisää hymyn kera. ●